

Werkkatern 5 BV of bekend in het verleden?

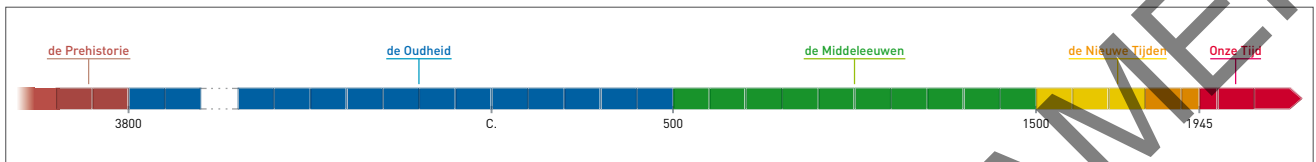
Les 1 Geschiedenis schrijven

Naam:

Klas:

voor OVSG en GO!

1 De tijdsband

2 Archeologen aan het werk

- Zoek op in je woordenboek en verklaar.

archeoloog: beoefenaar van de archeologie; oudheidkundige

archeologie: kennis en studie van de stoffelijke overblijfselen, de producten van kunst,

Lijkt het beroep van archeoloog jou iets? Waarom wel/niet? nijverheid uit het verleden

- Vul aan. De geschiedenis kunnen we opnieuw opbouwen met informatie uit

- bron 1: historische verhalen voorbeeld sagen, legendes, volksvertellingen

- bron 2: geschreven bronnen voorbeeld brieven, dagboeken, tekeningen ...

- bron 3: vondsten in de grond voorbeeld voorwerpen, gebouwen, afval ...

- Je bent archeoloog. Denk na: welke verklaring is het meest waarschijnlijk? Kruis aan.

- Het is niet makkelijk om informatie te vinden uit de Prehistorie/Oudste Tijden.

Dat is ontzettend lang geleden. Er is al veel vernield of verloren gegaan.

De eerste mensen stopten alles goed weg. Dat terugvinden is niet makkelijk.

- Op een bepaalde plaats vinden archeologen heel wat scherven en bewerkte stenen.

Op die plaats woonden mensen voor een lange tijd samen. Wat we nu vinden, kan afval zijn.

Op die plaats hebben mensen veel materiaal onder de grond gestopt om te bewaren.

3 Howard Carter, een beroemde archeoloog

Vul het schema aan.

Howard Carter

→ ontdekte het graf van Toetanchamon in 1922

→ zijn sponsor: Lord Carnarvon

→ meer dan 5000 waardevolle schatten

→ waaronder het gouden dodenmasker

→ gevolg: dankzij die vondsten kunnen wetenschappers het leven van de Egyptenaren heel

nauwkeurig voorstellen

4 Wie heeft het geschreven?

Lees beide teksten over dezelfde historische gebeurtenis.

Rollo zit op een stuk rots naar de woeste zee te kijken. Hij weet even niet meer hoe hij zijn gezin moet onderhouden. Het eten raakt op, de grond is helemaal kapot. Nergens is er nog een stukje vruchtbare grond overgebleven. En de stam blijft maar groeien. Er zijn zo veel monden te voeden. De volgende morgen roept hij zijn mannen bijeen. Ze vertrekken bij het opkomen van de zon. Hun snek snijdt door het ijskoude water. Het wordt een moeilijke en gevaarlijke tocht. Wanneer ze eindelijk land in zicht krijgen, worden ze plots heel strijdvaardig. Rollo klimt als eerste van boord. Zijn krijgers volgen snel. Ze kunnen maar aan één ding denken, voedsel zoeken voor hun hongerige kinderen en vrouwen. Ginds, vlak voor de eerste bommenrij krijgen ze een dorp in het vizier. Ze besluiten meteen aan te vallen. Met enkel eten in hun gedachten slaan ze iedereen neer die hun pad kruist. Ze nemen alles mee wat ze kunnen dragen. Wie weerstand biedt, krijgt een dolk in zijn lijf! Euforisch vluchten ze weg, naar hun snek! Met al hun schatten varen ze weg, naar hun zieke en hongerige kinderen!

Deze getuigenis komt van een leider van een groep Noormannen

Samen met zijn vrienden speelt Conall in het bos. Ze leggen net de laatste hand aan hun kamp. Het ziet er echt prachtig uit! Opeens begint Brick, de sproetenkop, luidkeels te brullen. Conall snelt toe en samen met de andere jongens turen ze door de bladeren. In het water ligt een vreemd schip met een grote drakenkop op! Het ziet er angstaanjagend uit. De vreemde, behaarde mannen snellen naar hun dorp. Daar loopt Bredan, de vader van Brick. Hij wil vast de vreemden begroeten, maar de wildemannen doden hem met één snelle haal van hun zwaard. Brick schreeuwt het uit. Snel springen we op Brick om hem het zwijgen op te leggen. Die vechtersbazen mogen ons niet vinden. Stilzwijgend kijken we naar het bloedbad. Een paar vrouwen en kinderen kunnen ontsnappen en vluchten naar het bos. Verbaasd en niet-begrijpend vallen we neer. Zelfs nadat de aanval eindelijk voorbij is en de bullebakken verdwenen zijn, durven we onze schuilplaats niet te verlaten. Deze morgen nog vertrokken we welgezind voor een dagje plezier en nu hebben we niets meer om naar terug te keren. Op Bricks gezicht rolt een eenzame traan naar beneden.

Deze getuigenis komt van kinderen

Zo zie je maar, eenzelfde gebeurtenis kan op verschillende manieren bekeken worden!

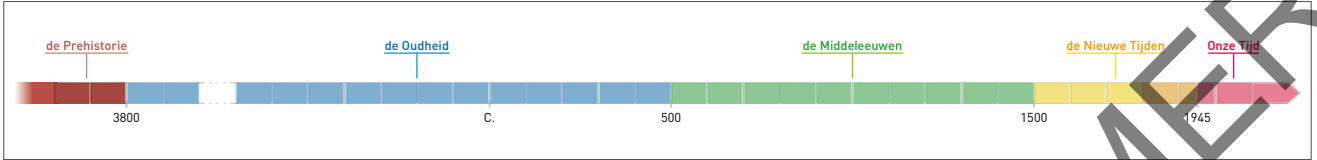
- Welk feit is er in beide verhalen gebeurd? een groep Noormannen vallen een ander volk aan
- Hoe denken de Noormannen over de inval? Het is iets wat moest gebeuren. Anders hebben ze geen eten.
- Hoe denken de plaatselijke bewoners erover? Zij zien het als een gruwelijke roof- en moordtocht.

Even nadenken ...

Kruis aan: hoe zou die gebeurtenis in de Noorse geschiedenisboeken beschreven staan?

- als een strooptocht als een veroveringstocht

1 De tijdsband

2 Archeologische vondsten

Stel: een archeoloog vindt een stuk van een bewerkte steen. Waarvoor kan het gebruikt hebben?

- om vlees te snijden
- om iets op te graven
- om dierenhuiden te bewerken
- om een ander werktuig te maken

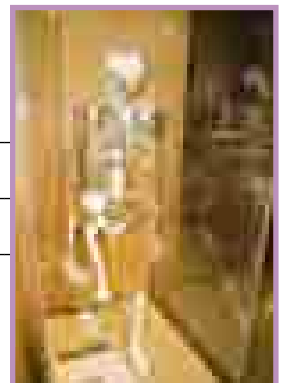
3 Lucy, een tussenstap op weg naar de mens

Vul het schema aan.

LUCY	
waar en wanneer gevonden?	30 november 1974, Hadar, Ethiopië
door wie?	archeologen Donald Johanson en Tom Gray
gegevens van het lichaam?	1,10 m groot en 28 kilo
ouderdom?	ongeveer 3,2 miljoen jaar oud
reden van haar naam?	genoemd naar het liedje 'Lucy in the sky with diamonds' dat ze vaak draaiden

Verklaar: Lucy was een aapmens.

Ze liep al rechtop als een mens, maar klom ook nog in bomen, zoals een aap.

4 Belangrijke gebeurtenissen op een rijtje

Vul het schema aan met gegevens en sleutelwoorden. Ontwerp voor elke rij een passend picto.

bv.

	picto	sleutelwoorden
Begin van de <u>mensheid</u>	☐	- wanneer de eerste mensen opduiken - lange evolutie: mensapen → apen - 'homo habilis' zou eerste mens kunnen zijn
<u>ontdekking van het</u> <u>vuur</u>	☐	toevallige ontdekking door een blikseminslag → voordelen: - <u>voedsel koken en roosteren</u> - <u>zich warm houden</u> - <u>verlichting</u> - <u>bescherming tegen wilde dieren</u>
Eerste nederzettingen rond 5000 v. C.	☐	gevolgen: - voedselzoeker wordt <u>voedselproducent</u> - zwerver wordt <u>boer</u> - 'wilde dieren jagen' wordt <u>dieren temmen en kweken</u> - planten en vruchten zoeken' wordt <u>gewassen zaaien en oogsten</u>
Uitvinding eerste wiel <u>rond 3500</u> v. C.	☐	Zonder wielen moet je alles <u>slepen</u> of <u>dragen</u> .
De uitvinding van het <u>schrift</u> <u>rond 3300</u> v. C.	☐	Oorzaak: groepen werden groter, men moest dingen kunnen <u>noteren</u> . Gevolg: men bedacht een schrift: eerst <u>tekens</u> , later <u>letters</u> .
De uitvinding van het <u>ijzer</u> <u>rond 2000</u> v. C.	☐	voordelen van ijzer: <u>komt veel meer voor</u> en <u>is sterker</u>

Even nadenken ...

Geef voor elke uitvinding een moderne toepassing.

bv.

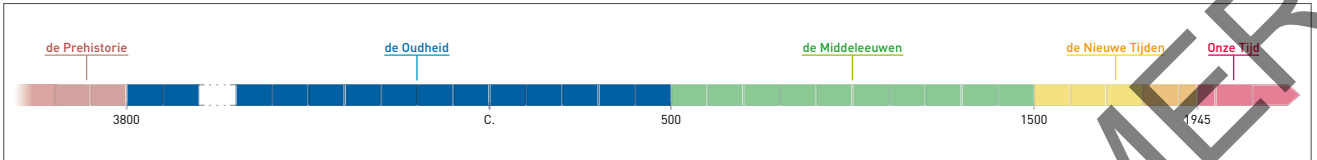
vuur → kachel

nederzetting → stad wiel → auto

schrift → computer ijzer → tuinhek

1 De tijdsband

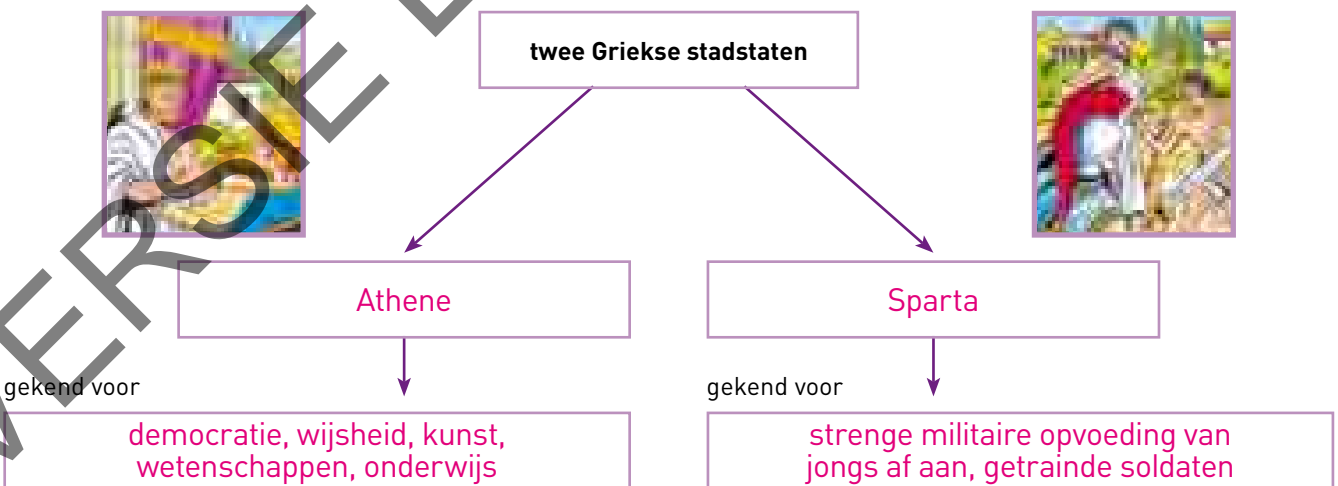
2 De troeven van de Grieken en de Romeinen

Waarvoor stonden ze bekend? Vul aan.

Grieken	Romeinen
grote filosofen	ingenieuze landbouwers
wetenschappers	knappe organisatoren
kunstenaars	een machtig leger

3 Athene en Sparta, een groot verschil

Vul aan met sleutelwoorden.

Lees het blad met de Spartaanse wetten. Stel dat je een twaalfjarige Spartaanse jongen was. Hoe zag je leven eruit? Schrijf drie zinnen.

- bv. Ik verblijf tot mijn dertigste in een soldatenkamp.
- Ik krijg er een harde en zware training om soldaat te worden.
- Ik leer pijn te verdragen en te leven in barre omstandigheden.

4 Woorden van Griekse oorsprong

Zoek op in het woordenboek.

democratie → staatsvorm waarin het volk (door vertegenwoordigers) zichzelf regeert

bv. Leg nu uit met je eigen woorden. Democratie is een manier van regeren waarbij het bestuur van het land of gebied verkozen wordt door het volk zelf, dat zo zijn mening kan uiten.

5 Straffe mannen!

Stel een identiteitskaart op van deze straffe mannen. Noteer in sleutelwoorden op een blaadje de belangrijkste zaken. Maak daarna een passende schikking voor je identiteitskaart. Schrijf dan over in je werkkatern.

TIP: Denk aan wanneer en waar ze leefden, waarvoor ze bekend stonden, hoe ze stierven ...

Julius Caesar	Ambiorix
<ul style="list-style-type: none"> - 100-44 v. C. - Romeinse rijk - veldheer en staatsman - verovering Gallië - rijk uitbreiden door oorlog - vermoord door politieke tegenstanders 	<ul style="list-style-type: none"> - 1e eeuw v. C. - onze streken - Eburonen - verslaat een Romeins legioen - vlucht bij een nieuwe Romeinse inval - standbeeld op de markt van Tongeren

6 Waar of niet waar?

Markeer de letter in de juiste kolom.

	waar	niet waar
1 Een ander woord voor deel van een leger is legioen.	T	E
2 In Sparta gingen de jongens op hun tien jaar naar de militaire school.	U	I
3 Alexander de Grote was een groot veroveraar.	B	F
4 Julius Caesar was naast veldheer ook een staatsman.	E	R
5 Ambiorix zorgde ervoor dat de Romeinen Gallië niet konden veroveren.	A	R

Rome ligt aan deze rivier: de Tiber. Zoek de rivier op in je atlas!

Even nadenken ...

Geef iets wat nu nog verwijst naar de cultuur van de

bv. - Grieken: democratie, de wetenschap
 - Romeinen: gebouwen, bruggen, wegen, de jaarkalender